

Uredništvo in uprava: Ljubljana, poštni predal 290.

Dopisi morajo biti frankirani in podpisani ter opremljeni s štampiljko dotične organizacije.

Rokopisi se ne vračajo.

Ček, račun 13.562

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS.

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Stane posamezna številka
Din 2.—, mesečno Din 4.—,
celoletno Din 48.—. Za član-
ne izvod Din 1.—.

Oglasi po ceniku.

Telefon šte. 3478.

Fr. Toman.

Vstajenje.

Vse se probuja, vse sili z neudušljivo silo na dan, mati narava se po dolgem zimskem spanju oživlja k novemu življenju. Pa saj praznujemo praznik vstajenja te dni...

Kdaj bo slična sila vzvalovila tudi med delavskimi množicami, da bodo tudi te praznovale dan vstajenja?...

Postrgajte stari kvas, da boste novo testo, čitamo v bibliji; prekvasiti delavno armado z eno mislijo in zavestjo, da je delo častno, da je delavec prav tako človek z vsemi pravicami pod solncem kakor vsakdo drugi okoli nas in za to zavest in te pravice se boriti je naloga nas, ki to razumemo, da to vcepimo tudi v druge delavce.

Kako naj se to izvrši, so različna mnenja.

Vendar, pota in taktika so lahko različna, le cilj je samo eden.

Postati sam človek najprvo, zavediti se človečanstva v pravem pomenu besede in tako vplivati z lepo besedo in vzgledom na svoje sodelavce, je že ena pot, ki je pa zelo počasna in spolzka. Predvsem jih je malo, ki bi se samo mogli pokazati kot ljudje-delavci, na drugi strani pa naše delavstvo vse premalo misli in je veliko bolj odporno za ta način spoznavanja delavstva in njegovega poslanstva.

Mnogo bolj reelna in učinkovitejša je pot, po kateri stopamo mi, t. j. takojšnjega organiziranja. Logično, ako se hoče otroka naučiti pisati in čitati, se ga mora poslati v šolo. Ako hočemo delavstvo naučiti spoznavanja velike misije, ki ga čaka prej ali slej, moramo dobiti za njega edino odgovarjajočo šolo, t. j. strokovno organizacijo.

Strokovna organizacija mu na eni strani pridobiva in osigurava vsaj zasilne življenske pogoje, da je tako vsaj delno sproščen materijelnih skrbi, dostopnejši za izobrazbo, ki jo mu organizacija potom članskih sestankov, predavanj in res delavskega čtiva nudi. Na svojih članskih sestankih poslušaja referat sodelavca, vživlja se v njega, z njim poskuša misliti in nenadoma občuti, da ga vse to obdaja, da vse to doživlja iz dneva v dan, da je o vsemu temu že razmišljal, samo izraza ni znal dati tem mislim. Tu pa vidi, da ta, ki mu to govori, je takisto delavec, tedaj poskuša tudi on, poseže v debato, sprva bolj strahoma, potem vedno sigurnejše; počasi se mu jasni v duši, iznešene misli se izkristalizirajo, spozna, da ni več osamljen trpin, da so okoli njega vsi taki, v svoji literaturi čita, da jih je na milijone njemu enakih, da mislijo in delajo isto kot on in vera v vstajenje se jača, prenapolnjuje ga, nič več je ne more sam nositi, išče, komu bi jo še razodel, komu jo vcepil, da bi bila še jačja in čim preje zmagovita.

Žal pa, da vsled strašne krize, ki vlada po celem svetu, morajo stro-

kovne organizacije trenutno stati samo v defenzivni fronti, da ocvajajo minimalno eksistenčno možnost svojega članstva in da je za izobrazbo istega tako malo časa.

Vendar strokovni organizaciji vsled še vedno mnogo indiferentnejšev ne uspe tudi to mnogokrat in ker članstvo ni še tako idejno prepojeno z organizacijo, po takih neuspehih zapušča svojo strokovno organizacijo.

Razkrinkani argument.

Kako je mogoče prebresti gospodarsko krizo?

Delodajalci neprestano poudarjajo, da najsigurnejše z znižanjem mezd! To svojo trditev branijo z argumentom: »Če se znižajo mezde, se poceni tudi blago; in če se poceni blago, bodo mogli konsumenti kupovati več blaga. Čim se proda več blaga, se bodo zmanjšale zaloge trgovcev, ki bodo potem naročali več blaga pri industriji. Industrija bo več producirala, zaposlila več delavcev. Tako se bo gospodarstvo »oživel« in zmanjšala nezaposlenost. Zato pravijo delodajalci: znižanje mezd je predpogoj za prebrodenje krize. In če strokovne organizacije in kolektivne pogodbe ovirajo znižanje mezd, potem je treba vzeti moč strokovnim organizacijam in razveljaviti kolektivne pogodbe...

V Nemčiji so že napravili to poizkušnjo. Tam vlada neke vrste diktatura. Vlada sme v tem pogledu ukazovati, ne da vprašuje parlament za mnenje. Tako je izšla 8. novembra minulega leta naredba, po kateri naj se znižajo mezde na višino leta 1927. To znižanje mezd in plač za delavstvo in nameščence znaša v celoti 56 milijard dinarjev.

Sedaj so v Nemčiji že zbrali podatke o rezultatu znižanja plač po omenjeni odredbi. Odredba je sicer zahtevala tudi znižanje cen blagu. Državni kancler je obetal, da se bodo tudi cene blagu tako znižale, da bo mogel delavec in nameščenec kupiti isto blago kakor prej, to je, da se s tem realne mezde ne bodo znižale. Država je postavila posebne komisarja, da izvedbo odredbe nadzira. Konstatirano pa je: Stroški za življenje so padli od uvedbe za 4—5 odstotkov. Mezde so se pa znižale za deset odstotkov. Torej se je življenje podražilo za 4—5 odstotkov, ni pa se pocenilo ali ostalo pri istih cenah. To pomeni, da nemški delavec more danes kupiti za šest odstotkov potrebščin manj kakor prej! Realna kupna sila je znižana za okoli 3—4 milijarde dinarjev, torej za mnogo več kakor znaša letni obrok za reparacije po Youngovem načrtu.

S tem torej absolutno ni bila povečana kupna sila Nemčije. Padla je! In ker je kupna sila delavcev in nameščenčev padla za tako veliko vsoto, mora naravnost nastajati tudi zastoj produkcije po vseh obratih in industrijah, blago se kupiči in industrija ne dobiva naročil, raste pa obenem nezaposlenost! Te manjše oddaje blaga doma ne more nadomestiti izvoz v inozemstvo. Na znižanje mezd je namreč odgovorilo tudi inozemstvo — deloma z znižanjem mezd v svoji deželi, deloma z zvišanjem carin na nemške izdelke. Tako je doživela Nemčija še drugo izkušnjo, da odredba ni zmanjšala nezaposlenosti. Nasprotno, število nezaposlenih je že daleč prekoračilo

Postrgati ta stari kvas, organizirati vse, kar še ni v naših vrstah, dati vero omahljivcem, poklicati nazaj izgubljene, izločiti pa absolutno ljuliko in plevel, je naša eminentna naloga.

Ko se to zgodi, tedaj bo proletarijat resnično doživel in praznoval vstajenje.

šest milijonov, dočim je bilo novembra meseca še samo pet milijonov nezaposlenih! Število nezaposlenih se je torej zvišalo za en milijon, dočim se je zvišalo v isti dobi lani le za 800.000. Znižanje mezd torej ni oviralo naraščanja nezaposlenosti, marveč jo je še pospeševalo!

Tako je ta nemška poizkušnja temeljito ovrгла argumentacijo delodajalcev glede znižavanja mezd in pokazala, kar je bilo že ob sebi umevno. Četudi se znižajo mezde, cene blagu nikdar ne padejo v sorazmerju z znižanjem mezd, ker je mezda samo del produkcijskih stroškov. Stalni, fiksni stroški za amortizacijo, obresti, stroški za inozemske surovine, splošni stroški, se pa ne izpremenijo, čeprav se znižajo mezde. Ali ker padajo cene bolj počasi kakor mezde, pada tudi kupna sila množic in se s tem poslabšuje prilika za zaposlitev v vseh industrijah, ki delajo za potrebe množic. In nezaposlenost narašča!... Nemški zglede to trditev prav značilno potrjuje.

Delodajalci so venomer trdili: znižanje mezd pomeni znižanje cen blagu, to je, ojačenje kupne sile in zmanjšanje nezaposlenosti. Sedaj pa, ko je znižanje mezd že izvedeno, nočejo več čuti o znižanju cen blagu. Sedaj hočejo ves dohodek, ki ga imajo od znižanja mezd, shraniti v svoje blagajne. Organ nemških delodajalcev piše: Treba je ločiti istovrstnost znižanja mezd in cen blagu, ker nista v medsebojni zvezi. Tako torej, sedaj delodajalci nočejo slišati o svoji teoriji. Prej so trdili, da se naj mezde in cene blagu znižajo obenem, sedaj pa ti dve stvari nimata nič skupnega. Sedaj, ko so dosegli znižanje mezd, pa pravijo, da je bila druga teza le »fikcija«. Iz znižanja mezd, pravijo, pač ne more slediti znižanje cen. »Fikcija« je bila, pravijo, kar bi po domače rekli: varanje ali laž. Hoteli so pa doseči samo znižanje mezd.

V drugih državah, kjer tega dekretiranja ni, delodajalci še vedno govore o stari »fikciji«, da je znižanje mezd pravi pomoček za znižanje cen in povečanje kupne sile ter pot za odpravo nezaposlenosti. Toda po izkušnji v Nemčiji moremo tem vabljivim besedam še manj verovati. Staro argumentacijo so nemški podjetniki sami zavrgli in s tem je krinka padla z obraza.

Nabirajte člane za Cankarjevo družbo. Za 20 Din dobi vsak član 4 lepe knjige.

Zaradi kreditov — zapirajo tovarne.

Cela vrsta obratov je bilo zaprtih v zadnjem času zaradi pomanjkanja kreditov. Z drugimi besedami bi to povedali: tovarnam manjka potrebni obratni kapital.

Če govorimo o pomanjkanju obratnega kapitala, bi lahko rekli, da to velja morda za domače in manjše obrate. Nikakor pa to ne velja za stare velike akcijske družbe, ki delajo z velikim tujim kapitalom in so obenem pripadnice velikih kartelov in trustov, ki segajo preko več dežel ali držav. Tu ne more iti za kredit a priori, marveč mora pri tem igrati vlogo gospodarsko-politična spekulacija, ki hoče izkoristiti jugoslovanski kredit ali iz valutarnih spekulacij, ali pa navezati tukajšnji denarni trg nase. Vsekakor gre ta politika proti našemu gospodarstvu, oz. proti gospodarskim problemom zlasti srbskih gospodarskih krogov. Na jugu se ustanavlja industrija, ki se polagoma izpopolnjuje. Ta industrija bo bolj in bolj ustrezala potrebam že zaradi svojih naravnih predpogojev in delavstvo bo logično moralo računati s tem, da utegne industrija prospevati bolje tam, kjer so zanjo ugodnejši pogoji. Taka je morala današnjega gospodarstva.

Ni se nam torej treba čuditi, če je povod krizam zlasti v glavnem — pomanjkanje kredita. Zavedati se moramo, da smo v novi državi, kjer se gospodarstvo akomodira gospodarsko-političnim prilikam in problemom odločujočih gospodarskih krogov. Reorganizira se in v tej reorganizaciji mora delavstvo računati s tem. Ustvariti si mora jasno sliko o položaju, razmisliti o bodočih problemih ter urediti svoje delovanje tako, da ga bo prerogjenje gospodarstva kar najmanj občutno zadelo.

To vprašanje je tudi delavsko; problem se ne more in ne sme reševati brez delavstva.

Tako, kakor dosedaj, ne sme iti dalje!

Strokovna komisija je sklicala v nedeljo, dne 20. t. m. nad 300 shodov in sestankov. Izdala je letak in ga razposlala vsem svojim organizacijam po Sloveniji. Na teh shodih bi se imelo povedati vsej javnosti, kaj zahteva organizirano delavstvo in kaj se naj ukrene, da se ublaži kriza. Shodi se niso mogli vršiti. Vendar so se potem z odborovih sej na predsednika vlade, na ministrstvo socialne politike, na bansko upravo in URSSJ poslale spomenice sledeče vsebine:

V smislu seje Strokovne komisije za Dravsko banovino kot oblastnega odbora »Ujedinjenega Radniškega Sindikalnega Saveza Jugoslavije« ter sklepov, sprejetih na sejah podružnic, se obračamo na Vas s prošnjo, da bi posvetili vprašanju reševanja brezposelnosti, zapiranja obratov ter redukcij delavstva in delavskih plač Vašo posebno pažnjo.

Vsled ustavitve največjih obratov v Dravski banovini je izročeno brezposelnosti in bedi na tisoče delavstva z družinami vred. Vsi dosedanji ukrepi niso skoraj nič doprinesli k omilitvi posledic vedno težje gospodarske krize, ter gleda delavstvo z obupom v prihodnje dni.

Delavci in nameščenci se obračajo k Vam s spomenico, kjer zavzemajo stališče k nastalemu položaju ter predlagajo najnujnejše ukrepe, ki jih je podvzeti, da se neprestano naraščanje brezposelnosti in bede zaustavi ter omogoči zaposlitev delavstva, odnosno njegovo preskrbo za čas brezposelnosti.

1. Preskrbi naj se čimveč zaposlitev domači obrti in industriji s tem, da se dobave za državo, javne institucije, občine itd. oddajo prvenstveno domačim trdkam ter se jim omogoči polno obratovanje in zaposlitev delavstva. Materijal, ki se lahko izdeluje v državi, naj se ne kupuje v inozemstvu.

2. Pri zgradbi železniških prog se naj ves kapital prenese iz inozemstva. Materijalne nabave pri gradbi novih železnic se morajo vršiti pri domačih podjetjih.

3. Uvede naj se javna kontrola nad bančnim kapitalom, nad karteli in industrijskimi podjetji.

4. Uzakoni naj se socijalno zavarovanje, predvsem za brezposelnost, onemogućnost, starost in smrt. Zakon o zavarovanju delavcev se izvaja strogo in naj se takoj obnove samouprave v vseh forurnih delavskega zavarovanja in varstva.

5. Odredbe pravilnika bratov. skladnic glede brezposelnih rudarjev naj se takoj izpremenijo in zvišani prinos za borze dela naj se nanaša enako na rudarske delavce in delodajalce.

6. Izvaja naj se najstrožja kontrola nad izvajanjem zakona o zaščiti delavcev in se ne trpi nikakršno preokračenje osemurnika, pač pa stremi za uvedbo 40 urne-

ga tednika, da se tako omogoči zaposlitev sedaj nezaposlenega delavstva.

7. Država naj prispeva potom javnih borz dela znatna sredstva v pomoč nezaposlenim. Poleg podpor borz dela, ki pripadajo nezaposlenim, naj se organizira v vseh večjih delavskih centrih, kjer so se obratniki uklinili, posebne prehranjevalne odbore, v katerih naj sodelujejo zastopniki strokovnih organizacij, pristojnih občin in banske uprave. Delodajalcem, javnim oblastim in občinam naj se naloži, da prispevajo v denarju ali v naturi za fonde takih odborov. Rezervni fond 17.000.000 Din, ki ga ima Borza dela, se naj izroči v podporni fond za nezaposlene.

8. Nujno naj se izvrši večja akcija za javna dela stavbene stroke in drugih strok.

9. Uvede naj se kontrola in sodelovanje delavskih organizacij, oziroma zaupnikov v gospodarstvu in gospodarski politiki industrije.

J. Arh:

Rudarji drž. rudnikov v borbi za svoj obstoj

Ne znižujte že itak prenizkih plač!

Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu, je z dopisom pod Pov. br. 190-32 obvestila uprave vseh svojih rudnikov, kakor tudi delavska zastopstva, da je g. Minister za rube in šume v Beogradu z rešenjem pod R. br. 29-32, odpovedal sedaj veljavni »Radni ugovor« za rudarsko delavstvo drž. rudnikov, in da stopi v veljavo s 1. aprilom t. l. nov »Radni ugovor«.

To bi se samo na sebi ne bilo tako hudo, če bi ne bila javna tajnost, da se s to odpovedjo namerava globoko znižati že itak premale plače rudarjev. Že pri zadnjih pogajanjih, ki so se vršila v Sarajevu dne 11. in 12. jan. t. l., se ni moglo priti do sporazuma iz razloga, ker je uprava zahtevala

popovčno 21% znižanje plač,

a delavski zastopniki pa niso mogli pristati na nobeno znižanje, ker že sedanje plače ne odgovarjajo.

Ko je delavstvo državnih rudnikov Zabukovca in Velenje v Dravski banovini zasluzilo, da se mu hoče višino plače v bodoče regulirati kar ukaznim putem, se ga je polastilo ogromno razburjenje. Odločno je zahtevalo od Zveze rudarjev Jugoslavije, da podvzame vse korake na merodajnih mestih, da se ta nameravani napad na plače odbije.

Vodstvo Zveze rudarjev je, da se vsakemu pretiravanju izogne in pokaže samo čisto resnično sliko bede tega delavstva, poslalo na oba rudnika vprašalne pise s 13 vprašanji, na katere so imeli odgovoriti: II. skupina Rudarske zadruge in zdravnik bratovske skladnice. To se je izvršilo, in evo javnosti žive slike iz življenja teh ljudi.

Rudnik Velenje.

Na tem rudniku je zaposlenih 459 delavcev; od teh je 117 samcev in 342 oženjenih, ki morajo preživljati 342 žen in 808 otrok. Skupaj 1609 oseb. Povprečna temeljna plača znaša Din 33 dnevno; povprečna akordna pa všteti vse obrate Din 38.01. Ti rudarji so poleg teh nizkih mezd izgubili v pretečenem letu na zasluzku Din 1.100.000 vsled praznovanja šihov, in je njihov dolg na življenjskih potrebščinah znašal ob koncu leta 1931 Din 473.017.85. Zdravniško ugotovljeno je, da je to delavstvo vsled pomanjkanja hrane neoporno. Žene bolehalo večinoma na splavih, radi težkega in napornega dela na polju. Otroci ostajajo nerazviti in blede, kar je posledica nezadostne prehrane. Obleka otrok v zdravstvenem oziru absolutno ne odgovarja.

Rudnik Zabukovca.

Tu je zaposlenih 399 delavcev, od teh je 179 samcev in 220 oženjenih, ki morajo pre-

življati 215 žena in 580 otrok. Skupaj 1194 oseb. Povprečna temeljna mezd znaša Din 30 dnevno, povprečna akordna pa Din 37.50. Ti rudarji še sicer do danes ne praznujejo, a so vendar zbog nizkih mezd dolgovali na življenjskih potrebščinah ob koncu leta 1931 Din 520.000. Delavstvo predvsem boleha na revmi, pljučnih boleznih, angini in prehladu. 30% žen in otrok boluje na sapilih, črevesnem katarju in tuberkulozi. Poleg tega boluje 25% otrok vsled slabe prehrane in pomanjkanja zraka. Njih obleka je nezadostna in napravljena po večini iz krp starega blaga.

To je žalostna, a resnična slika o položaju ne samo v teh dveh zgoraj navedenih drž. rudnikih, temveč

v vseh rudnikih s približno 13.000 delavci in 37.000 družinski člani.

Sedaj pa vzemimo konkreten slučaj: rudar s 5 člansko družino (a koliko jih je, ki jih imajo več), ki dela na gospodski dnini ali pa če v jami slabo zasluzi, ima dnevno Din 33, zasluzi mesečno na 18 storjenih šihov Din 594. Od tega ima odbitke: za pokojninsko zavarovanje Din 54, za bolniško Din 35, za Delavsko zbornico Din 3, za II. skupino in brezposelnostni fond Din 2, davek Din 3 in še razni drugi odbitki povprečno po Din 6, znaša skupaj Din 103. Torej mu ostane čisti mesečni dohodek Din 491, ali

Din 16.37 dnevno, oz. Din 2.73 za preživljanje in obleko na enega družinskega člana in dan.

Kdo more sedaj trditi, da je pri sedanjih draginskih razmerah še mogoče s tem živeti?

In sedaj naj se to stanje še poslabša?

Ko je Zveza rudarjev Jugoslavije na zahtevo tega delavstva v nedeljo, dne 13. marca sklicala protestne shode proti nameravanemu znižanju plač v Velenju in Zabukovci, je velikanska udeležba rudarjev pričala, da je to delavstvo odločno proti vsakemu poslabšanju obstoječega položaja. Sprejete so bile soglasno razne spomenice in poslani ministrstvu za rube in šume v Beograd in kr. bankski upravi Dravske banovine v Ljubljani.

S tem je to delavstvo po svoji organizaciji in II. skupini Rudarske zadruge, mirno, a odločno povedalo, da je sicer vedno pripravljeno sodelovati s svojim težkim in nevarnim fizičnim delom globoko pod zemljo, za dobroti skupnosti, a vendar mora le ta razumeti, da je delavstvo treba za to težko žrtve odškodovati tako, da bo moglo živeti življenje človeka vredno.

Konferenca steklarskih delavcev v Hrastniku

Veliko zborovanje steklarskih delavcev.

Dne 18. marca t. l. se je vršila v Hrastniku konferenca steklarskih delavcev, katera je proučila predloge Zedinjenih tvornic stekla. Kakor je javnosti že znano, stoje steklarske tovarne v Paračinu (Srbiji) in v Sv. Križu pri Rogiški Slatini že preko 6 mesecev, v Hrastniku 3 mesece, v Straži pa se le delno obratuje. Zastoj v steklarski industriji je nastal vsled previsokih cen steklarskih izdelkov. Steklarska industrija v naši državi je zaščitena z visoko zaščitno carino, kar omogoča lastnikom te industrije, da drže svojim izdelkom visoke cene, od katerih ne popuščajo. Ker je naše ljudstvo v zadnjih dveh, treh let občutno ubožalo, mu je nemogoče plačati visokih cen za steklarske izdelke, dasi istih veliko potrebuje. Poleg tega so nastale v državi še finančne težave, kar je krizo v tej stroki še bolj poostriilo. V času, odkar tovarne stoje, pa so se vendarle skladišča steklarskih izdelkov izpraznila in se steklarska podjetja resno pripravljajo, da prično zopet z obratovanjem. Lastniki steklarske industrije, računajoč, da so se delavci

v brezposelnosti dovolj nastradali, pritiskajo na nje z znižanjem plač. Stavili so delavstvu zahtevo, v kateri ne zahtevajo nič več in nič manj, kakor 35 odstotno redukcijo plač, kljub temu, da so steklarskemu delavstvu že lansko leto znižali plače za nad 20 odstotkov. Da delavstvo teh zahtev ne more sprejeti in protestira, se ni čuditi, saj bi se s tem v zadnjih dveh letih plače znižale nad polovico. Steklarski delavci so radi tega sklicali svojo konferenco, na kateri so razpravljali o zahtevah podjetja. Konferenco, kateri so prisostvovali številni delegati steklarskega delavstva, je otvoril ob 9. uri dopoldne sohr. Beutl Franc in je trajala do 4. ure popoldne. Konferenca je napravila naslednji

zaključek:

Konferenca steklarskih delavcev, vršča se dne 18. marca v Hrastniku, na kateri so prisostvovali številni delegati delavstva Zedinjenih tvornic stekla, konstatira:

Delavstvo steklarn je vedno vse podvzelo, doprinašalo tudi žrtve, da

je moglo podjetje uspešno prosperirati. Plače delavstva, kakor akordne postavke za raznovrstna steklarska dela, pa so bile vedno v povprečju nad 10 odstotkov nižje od plač steklarskega delavstva v Avstriji, Nemčiji, Čehoslovaški itd. Steklarska industrija v naši državi pa je poleg tega zaščitena z izredno visokimi zaščitnimi carinami, kar ji je omogočilo izredne zasluzke. Delavstvo ni radi tega moglo niti slutiti, da bo podjetje nekega dne ustavilo obratovanje in jih spravilo s tem v strahovito bedo. Da je prišlo do ustavitve obratovanja v celi steklarski industriji, morejo biti sledeči razlogi:

Cene steklarskim izdelkom so previsoke, radi česar jih široki sloji našega naroda ne morejo kupovati, kar je glavni vzrok za zastoj v prodaji. Vzrok visokim cenam steklarskih izdelkov pa bo menda v nesoljdnem kreditu, s katerim podjetje dela, ker finančni zavodi zahtevajo previsoko obrestno mero, kar se odraža tudi na ceni steklarskih izdelkov.

Delavstvo ne nosi nikake odgovornosti za gospodarsko krizo, kateri bo glavni vzrok ta, da denarni zavodi zahtevajo previsoko obrestno mero in se radi tega stalno zmanjšuje konzumna sposobnost našega naroda.

Zniževanje plač je naravnost strup za naše narodno gospodarstvo. Namesto zniževati plače delavstvu, je treba znižati obrestno mero pri naših denarnih zavodih, a plače delavstva je treba zvišati, da se ojača kon-

zumna sposobnost delovnega ljudstva.

Vsled navedenih konstatacij konferenca steklarskih delavcev zahteva podjetja po znižanju plač soglasno odklanja, ker je ista neupravičena.

Ali so plače delavstva krive, da stoje podjetja steklarn že pol leta? Plače so bile steklarskemu delavstvu že leta 1931 znižane za nad 20 odstotkov in kake so te plače? Za dve tretjini vsega zaposlenega delavstva znesejo za posameznika dnevno od 15 do 30 Din, le ena tretjina, in to so profesionisti in specialisti, zasluzijo 40 do 100 Din dnevno. Treba pa je vedeti, da je vse delo v akordu, da je silno težavno in nevarno in se zasluzijo omenjene plače le tedaj ter z velikim naporom, če se producira gotova količina. Radi tega konferenca ponovno poudarja, da odklanja zahteve podjetja za znižanje plač.

Ker ni izgleda, da podjetje prične v kratkem z obratovanjem, ker bo podjetje skušalo zmanjšati plače, ne da bi znižalo cene svojim izdelkom, apelira konferenca na vse kompetentne faktorje v državi, da delavstvo podpira, da bodo mogli s svojimi družinami preživeti te težke čase, dokler podjetje od svojih zahtev po znižanju plač ne odstopi in prične zopet z obratovanjem.

Konferenca vzame soglasno na znanje stališče savezne uprave Opčeg radničkog saveza Jugoslavije in njenega sekretarijata v Ljubljani ter ista pooblašča, da tudi nadalje brani interese steklarskih delavcev v vsakem pogledu.

STROKOVNI VESTNIK.

KOVINARJI.

Dogodki na Jesenicah.

Dne 12. marca so bili zaupniki Saveza Metalških Radnika Jugoslavije v Ljubljani na razgovorih z gospodom Westnom, kjer so dobili odgovor, da je ustavitve obratov neizogibna ter da gospod Westen osebno še enkrat gre v Beograd v kreditni zadevi. Razgovor se je sukul tudi okoli dogodka v martinari, ker so martinški delavci vrgli g. Ing. Rekarja na cesto. Gospod Westen je zahteval, da se mu da za to kršitev delavne discipline zadoščenje in opravičilo. Predsednik Jeram je izjavil, da se organizacija s takim načinom obračunavanja s posamezniki seveda ne strinja in da se organizacija ne sme identificirati s tem slučajem. Izjavil je, da bo v imenu organizacije pozval delavstvo, da delavstvo poda izjavo, da prepušča nastavljanje in odstavljanje nadrejenih organov podjetju, pripomnil je pa, da je slučaj Rekar izbruh delavskega nezadovoljstva bolj napram sistemu kot pa samo proti imenovanemu, ker je sistem zadnjega časa ustvarjal taka razpoloženja.

Dne 14. marca je sodrug Jeram poskušal z martinškimi delavci doseči sporazum v zadevi Ing. Rekarja, toda zaman je bilo njegovo prizadevanje. S silnim protestom so to odklonili, zahtevali pa so, naj vse članstvo organizacije odloča o tem vprašanju.

Istega dne se je vršila seja zaupniškega zbora, kateri je tudi z večino odklonil predloge sodruga Jerama v zadevi Rekar, vendar je ta seja sklenila, da se stvar prepusti na glasovanje članstvu. Poleg tega pa je ta seja zaupnikov mnogo razčistila, na kar bi se bilo pozabilo, to je preorientacijo situacije se je doseglo s to sejo zaupnikov.

Dne 15. marca se je vršil popoldne ob 4. uri članski sestanek, katerega se je udeležilo vse delaprosto članstvo, martinški delavci pa so v tovarni zapustili delo in prišli na sestanek v kino Radio. Martinški delavci so zasedli galerijo, parter pa ostalo članstvo. Med dvehurnim govorom je bila silna opozicija napram predlogu sodruga Jerama. Vendar je sodrug Jeram imel toliko odpornosti in mirnosti v sebi, da je sicer prekinjen s presledki zamogel razjasniti situacijo v celoti. Naglasil je, naj nikar delavstvo ne naseda principu podjetja, katero nad vsa vprašanja stavlja vprašanje slučaja Rekar. Izjavil je: Pomnite, da če glasujete za moj predlog, o Rekarju ne bo več mnogo razgovora, ako pa ste organizirani, Vam največji tiran ničesar ne more.

Po silni rabuki opozicije je prišlo do javnega glasovanja, katerega pa je opozicija zanimala, ker se je ugotovilo, da je bila večina za predlog s. Jerama. Nato je Jeram kot predsednik odredil tajno glasovanje, ker so že pri vnosu vsi člani pod strogo evidenco prejel glasovalne listke.

Rezultat glasovanja je bil, da je večina glasovala za predlog s. Jerama. Zunaj na ulici pa so stali neprijatelji organiziranih kovinarjev in ugibali: sedaj je pa konec kovinarske organizacije na Jesenicah, Jeram brenka na pravo struno, so rekli črni in rumeni, sedaj bodo pa kmalu vsi pri nas, ravno tako je bila tiha želja v frontni podjetja.

Ko je bilo člansko zborovanje zaključeno ob 6. uri zvečer v kinu Radio, je s. Jeram otvoril velik javni shod v obeh dvorah

nah Delavskega doma, kjer so bili zbrani člani JSZ in NSZ in neorganizirani. Absolutno večino pa so tvorile delavske žene. Ogromna množica je bila to, segala je daleč v vrt.

Ko je sodrug Jeram podal poročilo o rezultatu glasovanja kovinarjev, je nastala tudi tu silna buka, vse morje te množice je kričalo proti in ako je bilo imenovano ime Rekar, je bilo razburjenje tako, da so se komaj pomirili.

Jeram pa je kakor železen paragraf stal na odru in govoril naprej, dokler ni raztolmačil ljudem zmote, v katero silijo in končno uspel, da so treznejše žene in navzoči razumeli pravilnost njegovega predloga. Naravno, kako glasovanje se na tem shodu ni vršilo.

16. marca so otroci v šoli in ženske na cesti obsojali Jerama, da je izdajalec. Del žensk iz Javornika je pridrvelo v Delavski dom in so nekatere izjavile, da bodo strgale memorandum, preden se ga odna na direkclijo in da bodo Jerama nabile, ker je izdajalec. Med tem je delegacija že oddala memorandum direkcliji.

Isti večer se je vršila zaupniška seja, vsi zaupniki, t. j. 120 po številu, so bili navzoči. Kri se je pomirila, zaupniki so že lahko hladno presojali sklep večine. Jeram pa je podal izjavo, da odstopi, ako zaupniški zbor ne izrazi jasno, da li ga tudi zaupniki smatrajo za izdajalca. Po razčiščenih gledanjih na te dogodke, katera debata je temeljito posvetila v vse delovanje organizacije in se je vse napake jasno analiziralo in gotove napake s. Jerama z ozirom na položaj razumevalo, je zaupniški zbor soglasno izrekel popolno zaupnico s. Jeramu. Le en glas je bil proti, toda z izjavo, ker se razpravlja na direkcliji v nemškem, ne v slovenskem jeziku. Sporazum pa se je dosegel tudi v tem.

Tako so jeseniški in javorniški kovinarji prestali eno najtežjih preizkušenj. Ostali pa so enotni in nezlomljivi na žalost vseh, ki so se nasprotnega veselili.

Dne 17. marca je odšlo 9 delegatov, med njimi 7 kovinarjev, v Ljubljano na razgovore z gospodom Westnom o memorandumu, katerega so kovinarji sklenili. Gospod Westen je poročal tudi, da v Beogradu ni dobil kredita in da je stanje še bolj obupno kakor je bilo. Dokazal je resnično z raznimi dokumenti, da je storil vse, da informira vse merodajne faktorje in jim predoči stanje, kakršno je v resnici. Toda vse zaman. Izjavil je, da si ne zna tolačiti pravega vzroka, da se odklanja kredit, kakor to, da jih je mnogo, ki na kredit reflektirajo, in v tem najbrže leži vse. Razgovori so trajali 4 ure. Poleg gospoda Westna sta bila navzoča še gospod generalni ravnatelj Noot in gospod Praprotnik.

V razgovoru o memorandumu je izjavil gospod Westen, da v načelu ne odklanja zahteve delavstva, vendar definitivnega odgovora v tem momentu ne more dati, ker mora proučiti, na kaj resnično more pristati in na kaj ne. Sicer pa da vsem točkam ničesar ne oporeka in da je sporazum mogoč.

Hudo je grajal zadnje ekscese in izjavil, da ako delavstvo ne jamči v bodoče za delovno disciplino, da raje pusti vse skupaj. Rekel je: meni gre več za moje ime in čast, kakor samo za denar. Zaupniki pa so mu po vrsti korajžno prikazali vzroke teh ekscesov, pri čemer je v marsičem gospod Westen pritrjeval in obljubljal, pri tem pa

opozarjal, da naj se ga ne smatra za tako velikega sovražnika delavstva.

Prikazal je nadalje težave, katere za podjetje res obstajajo, kakor na primer: pritiški zunanega kartela cevi, kateri hoče priznati naši cevarni na Jesenicah samo 20% domačega trga, ravno tako krivico v kartelni kvoti in mnogo takih resničnih težav. Zaupniki so izjavili, da te težave razumevajo in priznavajo, izjavili so, da bodo delovno disciplino upostavili in vse drugo, predpogoji pa da je kolektivna pogodba, delovni red z obratno demokracijo in da naj se v obratih nastavlja le strokovnjake, ne pa eksperimentira.

O gosp. ing. Rekarju sedaj ni bilo mnogo razgovora, in to le toliko, kolikor so to zaupniki omenili.

Dne 18. marca je bil dopoldan članski sestanek, na katerem so poročali delegati. Rezultat teh razgovorov v Ljubljani. Sestanek je bil izredno dobro obiskan. Po dvehurnem poročilu vseh zaupnikov se je sestanek zaključil z gromkim »tako je«, ko je predsednik naglasil: nasprotniki so se veselili, da se razcepimo. Zmotili so se. Jačji smo, kot smo bili. Zastoni je njihovo veselje. Omenil je tudi razna časopisna poročila meščanskih listov, ki ne pišejo tako, kakor bi bilo treba in je pozval vse, da se oklenejo delavskega časopisja ter rekel, da kljub krizi, ki je, sedaj naj vsak da 1 dinar za »Delavsko Politiko«, da bo tako znal pozneje, ko bo zopet vsak zaposlen, ceniti potrebo lastnega delavskega tiska, ki je najjačje delavsko orožje proti izkoriščanju. S tem je bil sestanek zaključen. Nabralo pa se je 334 Din za tiskovni sklad »Delavske Politike«.

Ostalo, kar je do sedaj novega, pove dnevno poročilo, katerega prilagam, da se objavi z dne 19. marca.

Ako bi delavstvo povsod imelo tako zavedne žene, kakor so na Jesenicah že danes, tedaj bi bila borba za golo življenje lažja, kakor je. Radikalne so res, da celo nevarne, ako se razjeze in vendar razumevajo pomagati in se ravnajo disciplinirano po sklepih zaupniškega zbora kovinarjev. Teh prebujenih duhov ne pogazi nihče več. V strogi disciplini strážijo kljub dežju in snegu ter blatni cesti po dve uri menjaje noč in dan okoli tovarne poleg straž članov organizacije, obiskujejo bolne kolegece na stanovanjih in jih podpirajo. Da, taka žena ni treba, da je lepa, da jo mož vzljublja, to so amaconke našega pokreta. Pa ne le mlade sodruzičnice strážijo, tudi priletne, ja že stare, katere so enako odporne. Ponosni smo na naše žene in dekleta, brez strahu in brez strahu izražajo, da so proletarke.

Kako je v ostalem pri nas. Blagajnik Azman v pisarni cel dan nervozen, vsak ve, zakaj se jezi na finančni minister sedaj; tajnik Toman mora vsepovsod biti, ne gre drugače. Piše na stroj, kakor tipkariča; glavni zaupnik Mohorič ves čas obkoljen, kot kak vrhovni poveljnik vojske od oficirjev, daje pojasnila in posreduje še vedno v marsičem na direktili; Flik isto klopja na pisalni stroj cel dan; komanda straže Čelešnik, Pogačnik, Jerala in Rape skupaj s Tomanom skrbe za red in disciplino; Sušnik, kapo Delavskega doma in Malenšek pa proklinjata že vse shode, ker so tako zamazana tla od samih shodov, pa zopet stroški za ribanje. Toda vse poteka dnevno v žlezni disciplini in s polno dobro voljo brez obupa. Jeramu pa že zvočnik malo hrešči sedaj, ker je na sestankih in shodih preveč oddajal. Sedaj pa tudi za pisalni strojem sedi pa piše na vse strani. Vse je treba informirati. Sreča le, da imamo dosti pisalnih strojev. Da, tudi v nesreči ni tako težko tam, kjer so si delavci res sodruzi med seboj. Pomlad se bliža, minulo bo tudi to. Težko bo, toda solnce nam nihče ne more odiniti, ki se bliža. Kolikor moči, toliko pravice!

Dnevno poročilo.

Jesenice-Fužine, dne 19. marca 1932.

Danes dopoldan so se vršili pregovori z generalnim ravnateljstvom KID. Sklenila se je kolektivna pogodba za posojilo Din 500.000.— in podjetje je pogodbeno pristalo na plačilo polovice te vsote, to je 250.000 Din. Ta pogodba je neodpovedljiva.

Pri sklepanju pogodbe so bili navzoči za kovinarje ss. Jeram in Toman, za JSZ Gasser, za NSZ Markovič. Pogodba je podpisana in jo ima v originalu vsaka organizacija.

Dalje je podjetje dalo pismeno izjavo, da ne odklanja nobene zahtevanih točk memorandumu Saveza Metalških Radnika, ter bo tozadevno zaključna razprava v prihodnjem tednu. Podjetje torej načeloma pristaja na sklep kolektivne pogodbe, kar bo organizacija prihodnji teden izvršila potom zaupniškega zbora, predložila koncept za razpravo in se bo zaključila pogodba. Pogodbo ima zaupniški zbor v detajlih še predebatirati in še izpopolniti za razpravo.

Po vseh sedanjih izjavah g. Westna in g. generalnega ravnatelja, bo tedaj sporazum zanesljivo tudi v tem, da bo ob obnovitvi dela prišlo vse delavstvo v pošte, akoprav morda menjaje, in se to ni odklonilo.

Ker je podjetje v načelu pristalo na zahteve, formalno pa želi še skupne razprave sporazuma v detajlih, se z dnem 21. marca t. l. iz strani organizacije pristaja na izvoz blaga in na nekatera reparaturna dela, katera so potrebna, da se izvršijo predhodno za omogočenje pričetka obratovanja, kadar se isti zopet prične.

Za ta dela potrebnim delavcem bo izdala organizacija Saveza Metalških Radnika Jugoslavije legitimacije potom glavnega zaupnika Mohoriča Franca, na podlagi katerih se jih ima pustiti prosto pasirati v tovarno.

Vsi oni delavci, ki bodo na podlagi tega pozvani na delo, se imajo brezpogojno temu odzvati, legitimacije pa dobijo pri vходу v tovarno na Savi in Javorniku.

Ta dela se bodo izvršila s skrajšanim delovnim časom, tako da bo prišlo v pošte čim več za ta dela potrebnih delavcev.

V tovarni pa se do tedaj, ko se prične zopet obratovanje, ne sme vršiti produktivno delo, temveč samo reparaturna dela in dela, ki so potrebna za nalaganje in izvoz ter izlaganje uvoza. Ako bi se zahtevalo od posameznikov kakorkoli, da bi opravljali produktivna dela v posameznih obratih, se temu nima nihče pokoravati dotlej, dokler ne izda organizacija za to naloga; ker ta naloga bo izdan se je, ko bo organizacija zato imela popolno jamstvo, da bo ponovno zaposleno vse delavstvo. Zaenkrat pa se odreja, da se smejo vršiti potrebna reparaturna dela in izvoz.

Kdor bi kakorkoli v tem pogledu drugače ravnal, odgovarja za vse posledice sam.

V nedeljo, dne 20. marca, zvečer se odpelje ponovno delavska delegacija v Beograd, da z vso odločnostjo zahteva rešitve kreditne zadeve podjetja in na vseh instancah, kjer so ovire, odločno pove, da radi tega zavlačena najbolj trpi delavstvo in njihove družine. Delegacija pa ima tudi to naloga, da polize za pozitivne vzroke, zakaj se ne da kredita podjetju in ako so kakih delavstvu neznani vzroki za to, da se kredita ne da, zakaj vlada ne ukrene potem potrebni koraki proti podjetju radi izprtja delavstva. Tega mora biti konec. Ali naj se da podjetju kredit, da zamoremo delati naprej, ali pa naj se delavstvo daje potrebne brezposelne podpore, dokler bo stalo vse, ker pol milijona dinarjev je komaj za prvo silo, kadar jih dobimo, in treba je misliti za nadalje, kaj potem, ko poteče ta vsota, ako se še ne bo pričelo z obratovanjem.

Delegacijo bodo tvorili: Jeram Jurij, Čelešnik Ivan, Zugwitzova in še Gasser za JSZ ter Marinkovič za NSZ.

Vse delavstvo se pozivlja, da se odredbam organizacije absolutno vsak v vsem subordinira, kajti le tako bo mogoče, da se izognemo vsakih očitkov netaktnosti.

Straže se vršijo naprej, kakor dosedaj. Vsak se ima brezpogojno pozivom vodstva straž odzvati, neopravičeni izostali se bodo morali zagovarjati, odnosno jim grozi izključitev iz organizacije.

Ako bodo svoji zaposlenih delavcev pri reparaturnih delih itd. hoteli donasati jedila zaposlenim, se jih ne sme ovirati pri tem, seveda pa, ako je kdo sumljiv, se ga sme legitimirati, toda vse to dostojno.

Ko se vrne delegacija iz Beograda, se bo že v naprej sklicalo zborovanje, na katerem se bo dalo izčrpna poročila, dotlej pa se vrši naprej vsak večer Savezni svet vseh zaupnikov SMRJ.

Savez Metalških Radnika Jugoslavije
podružnica Jesenice.

Kako pomagati Jesenicam?

»Slovenski Narod« od 17. marca 1932 je priobčil sledeči članek:

V soboto, dne 12. t. m. je »Slovenski Narod« priobčil članek »Obupen položaj na Jesenicah«. Zaključek tega članka mi nikakor ne ugaja. Glasi se namreč tako-le: »V slučaju zastoja v obratovanju tovarn KID bi se rabilo mesečno najmanj 500.000 Din, toda odkod jih vzeti? Pomisliti pa moramo tudi, ako bi se ta sredstva dobila, da pomeni 500.000 Din za podporo brezposelnim velik minus v našem narodnem gospodarstvu... Namesto podpore dajte nam dela, delo rodi vedno svoje sadove.« Vse lepo, ali ni prav nič na mestu. Zakaj ne? Zato — ker se tako govori samo, kadar gre za delavstvo. Po dokazu ni treba hoditi daleč. Evo vam enega.

Iz govora vojvodinskega poslanca Kostića v naši narodni skupščini: »Pri nas imamo dve državni in šest privatnih sladkornih tovarn, ki so pa vse v rokah tujega kapitala. Ako računamo, da je bilo v prvih desetih letih Jugoslavije, torej do leta 1929, izdelanih 50.000 vagonov sladkorja in je znašala cena za kilogram sladkorja brez državne trošarine povprečno 7.50 Din, pri čemer so zaslužile sladkorne tovarne pri kg sladkorja po 3.37 Din, so zaslužile sladkorne tovarne v 10 letih eno milijardo 685 milijonov dinarjev. Prištevamo k temu še vrednost melase in rezancev 42 mil. Din, pa dobimo zaslužek 1727 milijonov Din. Ako zdaj odštejemo vsoto, ki sta jo zaslužili državni tovarni, dobimo, da so tuje tovarne izvozile, oziroma odnesle iz naše države 1295 milijonov dinarjev. Ta denar je izgubljen za naše narodno gospodarstvo in za obdavčenje. Naše delavstvo po sladkornih tovarnah je slabo plačano, industrija sladkorja ni napredovala, saj niso odprli nobene nove tovarne, zaprli pa ono v Usori. Sladkorne tovarne so oškodovale pridelovalce sladkorne pese za najmanj 600 milijonov Din in potrošnike za isto vsoto. Temu je vzrok kartel in temu je vzrok zaščitna carina. In državni tovarni, namesto da bi lepo delovali kot regulatorja cen, pa vedrita pod gostoljubnostjo kartela...«

Dovolj tega. Ali vidite — odkod so sladkorne tovarne znale vzeti denar — in za kateri denar se ne reče »tvoril bi velik minus v našem narodnem gospodarstvu?« Onih 1300 milijonov Din je pa šlo v — minus. A samo pri delavcih se premišluje — zanj odkod vzeti, in kaj bo! Morda bo pri današnji, recimo ameriški morali, še celo kdo rekel, da bo dejstvo, ako pogine onih 10.000 Jeseničanov od glada, manjši minus, kot pa Din 500.000 na mesec? Ali pa, da je teh Din 500.000 večji minus kot pa onih 1925 milijonov Din, ki so šli čez mejo?!

Vendar povejmo raje, kaj početi? Majhen račun. Jugoslavija je porabila v prvih 10 letih svojega obstoja 50 tisoč vagonov sladkorja. To je bilo za 12 milijonov ljudi. 10.000 Jeseničanov je pri tem — vzemimo samo sorazmerje — bilo udeleženih z najmanj 45 vagoni. To pomnožimo s 3.37 Din in dobili bomo, da so sladkorne tovarne samo v jeseniškem revirju zaslužile 1.516.500 Din. Ako vzamemo 12 let, potem pa večjo uporabo sladkorja v težjih revirjih, ne bo cenitev 2 milijonov Din prav nič premajhna. Cela dva milijona dinarjev so odnesle sladkorne tovarne iz jeseniškega revirja in zmanjšale za toliko jeseniške rezerve za slabe čase. Samo to naj vrnejo — saj bi itak moral zakon o navijanju cen storiti svojo dolžnost — pa bodo Jeseničani preskrbljeni za cele štiri mesece — in denar bo celo vrnjen narodnemu gospodarstvu.

Mislite, da to ni mogoče?! Z lahkoto! Kartel sladkornih tovarn naj čuti malo režim močne roke, pa bo kmalu vrnil, kar je vzel. Obljub pa seveda še ni bil nihče sit. Včeraj ponoči je vse delo na Jesenicah obstalo, vsak dan pa še gredo milijoni dobička sladkornih tovarn iz naše države. Velikobečkerečka sladkorna tovarna pravkar deli 42 odstotno dividendo, ona v Novem Vrbasu pa 75 Din na delnico, pri nas pa še razmišljajo. K dejanjem in dajte onim, ki jim je bilo vzeto.

In tudi te misli — sprejmite blagohotno in upoštevajte jih.

Cv. K.

Sklepi Jeseniškega delavstva

Kranjska industrijska družba

Jesenice-Fužine, dne 15. III. 1932.

Na Vaš dopis z dne 14. marca 1932 nas pooblašča vse delavstvo iz Save in Javornika sporočiti Vam sledeče na podlagi članskega sestanka podpisane organizacije in sočasnega skupnega zborovanja vsega delavstva vseh organizacij, katera zborovanja so se vršila v torek, dne 15. marca 1932, v kinu Radio in Delavskem domu na Savi, kjer se je soglasno sklenilo sledeče:

1. Predpogoj za red, mir in jamstvo za delovno disciplino ob ponovni upostavitvi obratov je:

a) Ako podjetje pristane na to, da se pred obnovitvijo obratov zaključijo še nereseni del kolektivne pogodbe in sklene kolektivna pogodba najmanj s trimesečnim odpovednim rokom.

b) Da se sočasno s sklepanjem kolektivne pogodbe sklene sporazumno tudi novi »Delovni red«, ki bo odgovarjal predpisom novega »Obrtnega zakona«, »Zakona o zaščiti delavcev« in načelu obratne demokracije.

c) Da se takoj sklene in uveljavljaj za nazaj za leto 1931 kolektivna pogodba za delavske dopuste, kakor je v načelu objubileno, a še ne sankcionirano s kolektivno pogodbo, in da se vsem opravičencem ta dopust sedaj vsled ustavitve obratov izplača.

d) Da podjetje pristane na pariteto povrnitve posojila Din 500.000.— od centralne borze dela iz Beograda za izredno pomoč prehrane brezposelnim in da se ta vloga nemudoma odpošlje potom krajevne bratovske skladišnice.

e) Da podjetje za časa ustavitve obratov nadalje plačuje za vse odpuščene delavce paritetni prispevek za bolniško blagajno.

f) Da se podjetje obveže plačati polni prispevek za vse odpuščene delavce do ponovne zaposlitve za pokojninsko blagajno bratovske skladišnice.

g) Da se z obnovitvijo obratov brezpogojno zaposli vse delavstvo, ki je z dnem 15. marca 1932 odpuščeno. Delavstvo pa pristaja na to, ako naročila ne omogočajo ob obnovitvi obratov za polno zaposlenje, da se sicer pritrigne k delu vse delavstvo z izmenjavanjem tedenskih partij, kajti, ako podjetje izda okoli 3.000.000 ob polni zaposlitvi za delavske plače, potrebuje pa 15 milijonov Din za celotni obrat, tedaj bi s polovično zaposlitvijo izdalo podjetje za delavske plače le 1.500.000, za obrat pa bi rabilo tedaj podjetje tudi le 7.500.000 Din, kar bi podjetje gotovo dobilo tekoče nazaj za izvoz blaga, in ne le to, gotovo bi z izvozom preostalo podjetju najmanj pet do se-

dem milijonov dinarjev za poravnava tekočih faktur. Prepričani smo, ako je pošten namen na strani podjetja, je ta predlog delavstva mogoče osvojiti, s tem pa bi bilo vsako nepotrebno razburjenje odstranjeno, kakor tudi najtežja skrb za zasilno prehrano.

h) Da se podjetje obveže, da bo dajalo vsemu upravičenemu delavstvu kurjavo za dosedaj običajno ceno in količino, dokler bo trajala obustavitve obratov.

i) Da se takoj prekliče dopust vsem obratnim zaupnikom delavstva in nameščencev.

j) Da ostanejo delavske knjižice depozirane pogojno pod točko g).

k) Da se podjetje obveže, da ne bo izvajalo nobenih konsekvenc proti nikomur vsled zadnjih ekscesov.

V slučaju popolnega sporazuma navedenih točk je delavstvo pripravljeno omogočiti tudi za časa obustavitve obratov izvoz blaga po naročilih, kakor uvoz in zatorjenje istega ter nujna reparaturna dela za potrebne obnovitve obratov.

V zadevi točke 1. pa prosil delavstvo, naj vodstvo podjetja uvažuje dejstva, da je obrat martinarna po naravi dela in naprav za nevarnost pri delu velik riziko za zdravje in življenje delavstva, kar potrjujejo mnoge težke nesreče, ki so že bile, in tudi je komplikacija produkcije povezana s tolikimi težavami tehnike in kemije, da naj vodstvo v tem obratu vsekakor v skupnem interesu ne eksperimentira, temveč nastavlja le resnično že preizkušene strokovnjake.

Delavstvo torej pristaja na zahtevo podjetja v tem pogledu, da se priznava edino pravo podjetju nastavljanje in odstavljati nadrejene organe.

Delavstvo želi sporazuma, reda, dela in kolektivno pravnega razmerja ter želi, da naslov uvažuje težave delavstva in njegovih družin.

SMRJ — Jesenice.

Kaj kričite?!

(K jeseniškim kovinarskim shodom.)

Na sodruza Kopača so kriknili gospodje krščanski, češ, da je napadel vero ali nekaj takega na shodu na Jesenicah. Oglasil se je celo bivši vojni kurat v »Slovincu« in napisal, da niso blagoslavljali orožja in da to sploh ni mogoče. Sodruga Kopač tudi tega ni trdil in govoril. Pač pa je kratko orisal razvoj tega gospodarskega sistema, ki je danes povzročil to krizo, gladovanje milijonov in — jeseniško katastrofo. Dotaknil se je svetovne vojne in tistega, kar se je videlo v tej svetovni vojni. Namreč: molitve za zmago. Kaj niste gospodje, bivši kurati in tudi drugi molili za zmago avstrijskega orožja?... Koga ste pa blagoslavljali na bojiščih? Vojake?... Kaj je res bila ta vojna v nekaterih prejšnjih stoletjih, da več ne vemo, kako je bilo? In če samo vojake... kaj so pa bili oni z orožjem v roki? In za koga so klali druge, nepoznane ljudi, oblečene v uniformo nasprotnih vojske? Za zboljšanje svojega položaja, za vsakdanji kruh?... Kaj pa dela sedaj Vatikan? Nadškofa Sedeja je vrgel, ker je stal kot Slovenec za svoje slovenske vernike trdno in odločno, in dal na njegovo mesto fašista. Zakaj pa ne zamartate sedaj tako odločno, ko je vendar to nečuvna krivica in udarec takozvani vsemogojni cerkvi, ki krivi hrbet pred voljo Mussolinija? Seveda, Kopača je lahko lasati za malenkost, ki jo pa še »resnicoljubni« poročevalci nekoliko našminka, ker je uradnik Delavske zbornice, Mussolinija et tutti quanti pa se ne da niti za velike krivice, ki so res krivice in ne resnica.

Toliko k tej »aferi«, ker sem bil tudi navzoč na tistem shodu. —g—

Franc Ulaga.

Dne 27. februarja t. l. je preminul dolgoletni član Saveza Metalških Radnika Jugoslavije s. Franc Ulaga, monter Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani.

Pokojni se je rodil 25. nov. 1884 v Preserjah pri Kamniku, izučil se je strugarstva pri bivši firmi Tönnies v Ljubljani. Pred vojno je dolga leta delal na Češkem, po vojni pa v Strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani. Bil je 27 let zvest član svoje organizacije in se vedno zavedal, da eden ne pomeni nič, vsi pa vse.

Ljubljanska podružnica kovinarjev mu je dne 29. m. m. priredila veličasten pogreb in dokazala, da so pokojnika vsi člani visoko cenili in ga bodo ohranili v trajnem spominu. Slava Francu Ulagi!

RUDARJI.

Glavna bratovska skladišnica v Ljubljani opozarja nezaposlene rudarje in toplinčarje, da je izplačevanje podpor iz sklada za preskrbovanje nezaposlenih rudarskih in toplinčarskih delavcev v teku. Podpore bodo delile na temelju pismenih prošenj krajevne bratovske skladišnice, pri katerih so bili prizadeti nazadnje polnopravno zavarovani in kjer se dobe tudi obrazci za prošnje. Pravico do podpor imajo samo člani, ki so stari najmanj 20 let, so bili reducirani po 1. aprilu lani in bili pred nezaposlenostjo najmanj 6 mesecev neprekinjeno polnopravni člani bratovske skladišnice in imajo najmanj 3 leta skupnega vštvenega polnopravnega članstva.

Trbovlje.

Stanovanjska zadeva.

Pri nas je že dalje časa v uvedbi takozvano nadzorstvo nad rudniškimi stanovanji z nalogo, da pazi na red in snago po stanovanjih.

Do tu je popolnoma vse v redu. Uprava, kakor stanovalci, so dolžni skrbeti za red in snago. Vendar kakor vse, ima tudi to svoje meje. Smo odločno proti temu, da bi zagovarjali nesnažnost gotovih stanovalcev, ali vendar ne vemo, če to vpliva vzgojno, če se pri kakšnem stanovanju zapazi nered, pa se kar enostavno na okno nabije listek z napisom »Začasno stanovanje«. To vprašanje bo treba z zaupniki II. skupine razčistiti.

Rudarji v obrambi za svoj obstoj.

Zadnje in še nameravane redukcije pri Trboveljski družbi in podjetju Dukič in drug, ter še razne druge obratne razmere zadnjega časa so povzročile med rudarji tako ogorčenje, da se je Zveza rudarjev Jugoslavije čutila primorano, sklicati zborovanje, na katerem je delavstvo zamoglo zavzeti stališče napram tem nedostatom.

Tako se je v soboto, dne 12. t. m., ob 4. uri popoldne vršilo v dvorani Delavskega doma zborovanje, kakršnega, čeprav Trboveljski posejajo zborovanja Zveze rudarjev, že dolgo ni bilo.

Navzoči so mirno in pazno sledili izvajanjem s. J. Arha o vsesplošni gospodarski krizi, nje vzrokih in sredstvih za odpravo iste. Pri čemur pa mora biti glavni in odločilni činitelj delavstvo samo, ki mora: 1. začetni se boriti za skrajšanje obstoječega delovnega časa; 2. za zboljšanje plač; 3. začetni borbo proti krivičnemu akordnemu sistemu. Za njim sta poročala ss. F. Plibersek in F. Murn o korakih, ki jih je podvzela II. rudarska skupina za omejitev redukcij in zopetno zaposlitev najtežje prizadetih.

K tem poročilom je bila soglasno sprejeta »Spomenica«, ki je bila odposlana rudarskemu glavarstvu v Ljubljani in Trboveljski družbi in ki v glavnem vsebuje sledeče zahteve delavstva: 1. Pokojninsko zavarovanje se naj izvede čimprej in sicer tako, da bodo pridobljene pravice zavarovanja. 2. Na dopust se naj da vse one delavce, pri katerih se dožene, da se morejo preživljati tudi izven rudnika. Zaposlitev novoupokojenecv se naj ukine. 4. Ukleno se naj vse nadure. Manipravne člane bratovske skladnice se naj ne sprejema.

Ko je pred zaključkom padlo vprašanje, zakaj se v nedeljo, dne 13. marca, ne vrši že napovedani občni zbor krajevnih skupščine bratovske skladnice, in na pojasnilo, da hočejo gotovi »nacionalni« krogi doseči razveljavljenje zadnjih volitev, zavoril po dvorani val protesta in vsi navzoči so se izrekli, da bodo v slučaju eventualno novih volitev, še v veliko večjem obsegu glasovali za listo Zveze rudarjev Jugoslavije.

S tem se je zaključilo to impozantno zborovanje rudarjev, pri čemur so rudarji pokazali svojo discipliniranost, a tudi odločnost v borbi za svoj obstoj.

Kočevarje. V kakšnem položaju žive rudarji v Kočevju, bodisi kopač ali strojnik? 304 Din zaslužimo. Od tega se nam odtrga 106 Din. Družinski oče s 4 osebami in 300 Din na 14 dni komaj, komaj izhaja. Kaj pa oni, ki ima 7 do 12 otrok. V konzumu ne dobi nič, ker je že prezadolžen. Ali je mogoče živeti? Živila v našem konzumu, kateremu pravijo, da je delavski, imajo sledeče cene: Sladkor 1 kg 15 Din, Žika ½ kg 7 Din, kava ¼ kg 12 Din, Franck ¼ kg 4.52 Din, moka 0 12 kg 54 Din, moka 3 12 kg 48 Din, krompir 10 kg 15 Din, polenta 3 kg 9.75 Din, sol 1 kg 2.75 Din, fižol 1 kg 4 Din, ješpren 1 kg 4 Din, gris beli 1 kg 5 Din, milo 1 kg 14 Din, metla 7 Din, krtača 4.52 Din.

Rudarji! Kako naj živimo? Organizirajmo se. Brez organizacije, ki je nimamo, nam gre tako slabo. Zato: organizirajmo se!

SPLOŠNA DELAVSKA ZVEZA.

Celje.

S 15. marcem je bilo delavstvo kemične tovarne v Celju odpuščeno in na cesti in se pridružilo stotisočim brezposelnih. Kak udarec je to za njih same in družine, če se pomisli, da dela ni nikjer, brezposelno skrbstvo pa je enako ničli. Borza dela bo s par tedni brezposelne odpravila, dobili bodo podpore pri svoji organizaciji, a občina, ki je najprej poklicana, da se briga za svoje občane, nima zato smisla.

Splošna delavska zveza Jugoslavije v Celju je za 13. marca sklicala v veliko dvorano Narodnega doma veliko zborovanje vsega delavstva in nameščenstva. Zborovanje pa je oblast prepovedala. — Za shod je

vladalo veliko zanimanje celjskega in okoliškega delavstva. Obratni zaupniki so pri ravnateljstvu tovarne posredovali 13. t. m. Ravnateljstvo je obljubilo, da se bo pri delih, ki so v tovarni potrebna, oziralo na zasluzka najpotrebnejše.

Tajništvo saveza v Ljubljani in Delavska zbornica sta posredovala pri predsedniku upravnega sveta podjetja, Avgustu Praprotniku, naj tudi podjetje s svoje strani podpira brezposelne delavce. Obljubilo se je, dati podporo za vsakega v enkratnem znesku Din 250.—. To bi bila le enkratna podpora. Če pa tovarna ne misli več obratovati, bi se pa vsekakor spodobilo, da se da delavstvu odpravnino vsaj v višini dvo-mesečne plače. Tozadevno bo treba podvzeti še potrebne korake.

Tudi za 20. t. m. sklicani sestanek je bil prepovedan, zato se je vršila v Delavski zbornici konferenca odborov vseh naših strokovnih organizacij. Sprejela se je resolucija in se je razpravljalo o težkem položaju brezposelnega delavstva. Delavstvo zahteva dela ali pa take podpore, da ne bo fizično in moralno propadlo.

Ribnica na Pohorju.

Podpisani Tajnik Alojzij se najiskrenejše zahvaljujem članstvu Splošne delavske zveze Jugoslavije v Ribnici na Pohorju, ki mi je priskočilo v stiski na pomoč. Solidarnost sodelavcev »Resovega« kamnoloma me je iskreno ganila. Pri bolniški blagajni se mi podpiranje in hranarino ustavili, ker je 26 tednov preteklo, do nadaljnjih 26 tednov podpore in zdravljenja pa mi je nova zakonita odredba vzela pravico in sem radi tega navezava le na podporo sodelavcev. Srčna jim zahvala za nabranih 80 Din. —

Tajnik Alojzij.

Ljubljana.

Redni letni občni zbor podružnice Splošne delavske zveze Jugoslavije v Ljubljani se vrši v nedeljo, dne 3. aprila, ob pol 10. uri dopoldne v mali dvorani Delavske zbornice z naslednjim dnevnim redom:

1. Poročilo odbora: predsedstva, tajnika, blagajnika in nadzorstva.
 2. Položaj delavstva in naloge organizacije.
 3. Volitev novega odbora in nadzorstva.
 4. Predlogi, pritožbe in slučajnosti.
- Vabijo se vsi sekcijski odbori! Da obvestite članstvo, da se zbora točno in polnoštevilno udeležiti. Odbor.

Moste, kemična tovarna.

Devet dolgih tednov je že minilo, kar se nahaja delavstvo kemične tovarne brez posla. Ali le malo se je o trpljenju in bedi, ki jo je preživelo to delavstvo, slišalo, še manj pa pisalo. Pa naj nam bo sedaj dovoljeno, da vse to gorje enkrat opišemo.

Ker se naše delavstvo nahaja v kraju, kjer je skoraj voda dražja kot v nekaterih krajih naše države vino, je samo ob sebi umevno, da je preživelo to delavstvo v letošnji hudi zimi res težke čase. Podpora, ki so jo delavci prejeli od borze dela, še marsikomu ni zadostovala za plačevanje najemnine. Poleg vsega je moral družinski oče odšteti vso podporo oduščenemu hišnemu gospodarju, delavčeva na pol naga deca pa je tako rekoč, od mraza in vlage bolehala. In vprašanje je, kaj je mogel tak družinski oče nuditi svojim nedorasli deci kot hrano in za obleko, če še za najemnino ni zadostoval!

Da, res grozni časi so to za delavce. Zato naj si delavci dobro zabeležijo, da jih ne bo dohitel zopet čas tako nepripravljen. Ko bo tovarna pričela zopet obratovati, vedite to, in ne pričakujte od nikogar drugega ničesar, temveč samo to, kar si boste ustvarili sami kot enota v tovarni. Nikar se ne zanašajte na pomožne akcije. Vse to bo prej ali slej minulo. Kar si boste sami ustvarili potom dobre organizacije kot celote, to vam pa ne bo mogel nihče odvzeti.

Poskrbelo se je, da je ostal obratni zaupniški odbor z agilnim in požrtvovalnim predsednikom Vladimirjem Kopačem.

Ako boste organizirani ter ga podpirali v njegovem težkem odgovornem delu, bomo znali čuvati svoj položaj.

Imate tudi organizacijski odbor pod vodstvom predsednika Ivana Komana, blagajnika Karola Gračnarja, tajnika Franca Ličkarja ter odbornike in kontrola: Joža Broliha, Joža Papeža, Alojzija Kralja. Predsednik Koman je tudi zelo razumen sodrug in je upanje na uspeh, če bo delavstvo storilo svojo dolžnost. Moti se pa vsakdo, če misli, da more obratni zaupnik doseči kake uspehe, če delavstvo ni organizirano. Dosti naših delavcev je, ki hočejo žeti, ne da bi sejali, pa grozijo odboru z izstopom iz organizacije. Povemo takim članom samo to, da čudežev ni več. Člani pa, ki pristopijo vsako leto po večkrat, pa nikoli zato, da bi organizaciji in celoti koristili, temveč samo zato, da sitnarijo in da spravljajo druge v slabo voljo. Zato delavci kemične tovarne, zavedite se, ker ste poskusili letošnjo zimo dosti hudega. Upanje je, da bo pričela tovarna čez nekaj časa zopet obratovati. Ne mislite pa, da ste s tem že vse slabosti prestali. Ne, to si ne smete misliti. Povem vam, da gremo zelo resnim časom nasproti. De-

laj vsak za vse, le na ta način bo mogoče delavskemu razredu vsaj ohraniti golo življenje. Zavrzite tisti nesrečni »Jaz« in ustvarite naš mogočni »Mi«, ker le naš »Mi« bo izboljšal položaj delavstvu. »Jaz« pa ni v stanu ničesar storiti.

Brezposelni kemični delavec.

Zborovanje steklarskih delavcev v Hrastniku.

Ob 4. uri popoldne pa se je vršilo v dvorani Delavskega doma v Hrastniku zelo številno obiskano zborovanje. Zborovanje je otvoril predsednik podružnice Splošne delavske zveze Jugoslavije sodr. Beutl, ki je dal besedo sodr. Jakominu, kateri je govoril o brezposelnosti delavstva in njih podpiranju; za njim je govoril sodr. Uratnik od Delavske zbornice, na koncu pa je govoril s. Haramina iz Zagreba kot predsednik Općega radničkoga saveza Jugoslavije o vzrokih gospodarske krize pri nas in po svetu. Referenti so bili za svoja izvajanja nagrajeni z odobravanjem in aplavdiranjem.

Tako vodijo steklarski delavci borbo za svoj obstoj, kateri je ogrožen radi gospodarskega sistema sedanje človeške družbe.

LESNI DELAVCI.

Lesni delavci — Ljubljana.

Dne 6. marca se je vršil redni občni zbor podružnice ljubljanskih mizarjev v hotelu »Lloyd« na Sv. Petra cesti, kateri je bil zelo dobro obiskan. Občni zbor je otvoril s. Bricej, kateri je podal zelo obširno poročilo o delovanju organizacije. Njegovo poročilo je bilo zelo poučno za vse delavstvo v današnji dobi, ko je silna neuposlennost v lesni stroki, ter je ljubljanska podružnica skozi vso zimo podpirala 78 neuposlennih članov. Brezposelnosti v tolikšni meri še niso nikdar občutili ljubljanski mizarji kot letos in je upati, da jih bo ta kriza precej izučila: »Da, le v skupnosti je moč!« Tajniško poročilo je podal s. Bricej, ker je tajnik zbolel. Blagajniško poročilo pa je podal s. Virant ml. Iz vseh poročil je bilo razvidno, da je bila podružnica precej živahna in delavna. Sledile so volitve v novi odbor in bili so izvoljeni sledeči ss.: Bricej Niko, predsednik; Dobrajc Polde, podpredsednik; Pečar Maks, tajnik; Jernejčič Franc, njegov namestnik; Virant Anton, blagajnik; Kuret Peter, namestnik; odborniki: Mihelj Franc, Žebave Matevž, Japelj Lojze, Vilfan Franc, Kernjak Franc; kontrola: Antončič Matija, Okretič Vladimir, Berčič Stane. Gospodar: Babnik Josip. Zastavonoše: Hafner Ciril, Intihar Andrej, Zanoškar Ivan. Sklenili so nato, da se priredi izlet v Stari trg pri Rakeku sredi meseca maja, za kar naj bi se že med posamezniki agitiralo. Končno je pozdravil občni zbor predsednik Strokovne komisije s. Jernejčič, ter v kratkih besedah pojasnil pomen organizacije. Razvila se je debata o raznih delavnica, nakar je s. Bricej zaključil občni zbor ob 11.30.

BRIVCI.

Brivski in lasuljarski pomočniki in pomočnice — Ljubljana.

Odbor rešuje s polno paro nedeljski počitek, zato naj se članstvo zaveda dolžnosti napram svoji organizaciji, katera si prizadeva, da reši vse, kar je članstvu potrebno. V kratkem bo anketa pri kr. banski upravi v Ljubljani, kjer bodo delegati naše organizacije poročali o položaju in zahtevah delavcev in delavk naše stroke, ki bomo zahtevali, da se izda naredba o zapiranju obratov ob nedeljah, ker bi sicer v nasprotnem slučaju mogla brezposelnost porasti na 30 odstotkov. Mi že dolgo časa čakamo, si prizadevamo ter prosimo in zbiramo podpise, da nam rešijo merodajna oblastva vsaj nedeljski počitek, toda do danes so bila naša pošta vsa zama; sedaj pa mora biti konec našega prosjačenja, ker mi sedaj odločno zahtevamo to, kar nam pripada, t. j. nedeljski počitek! Mar smo res tako majhni, da se nas ne opazi in niti ne sliši naše skromne želje? Naš odbor je povabil načelstvo zadruge: gg. Sinkovca, Jurmana, Gjudra, Fettich-Frankheima in poleg njih še g. Navinška, Podkrajška, st. in ml. in delegata Delavske zbornice tov. Joža Golmajerja, kjer smo si potožili drug drugemu naše želje in zahteve — nedeljski počitek, in sklenili smo, da ne bomo čakali, ker moramo ukreniti to, kar smo že zahtevali. Gg. mojstri, kateri so razsodni, se zavedajo dolžnosti napram delavcem, zato odločno odklanjajo nedeljsko delo. Ravno tako se tudi strinjajo delavci(ke). Tudi mi nočemo delati ob nedeljah dopoldne, kljub temu, da smo potem 43 in pol ur prosti (mesto 35 in pol) ter imamo ta dan 50 odstotno povišanje. Toda oni odklanjajo vse te ugodnosti, samo da ščitijo svoje brezposelne kolege. Zato naj članstvo sigurno poseti članski sestanek, ki se vrši dne 1. aprila 1932 ob 8. uri zvečer v Delavski zbornici. Tam boste čuli naše debate z delodajalci, poročila delegatov, ki so bili v Zagrebu in mnogo zelo važnih vprašanj. Pokažimo, da smo kos svoji nalogi in da imamo pravo razumevanje do organizacije. Agitirajte med seboj, da bomo ta dan zbrani v največjem številu.

Za podaljšanje bolniške podpore od 26 na 52 tednov.

Zahteva strokovnih organizacij.

Vse strokovne organizacije delavske in nameščenke zahtevajo, da se zopet uvede v socialnem zavarovanju 52 tedenska bolniška podpora. Zagrebška Delavska zbornica je zaradi tega, uvidevajoč opravičeno zahtevo organizacij, predložila Osrednjemu uradu za zavarovanje delavcev naslednji predlog:

»Iz oficijelnih in neoficijelnih poročil naslova je razvidno, da je v finančnem poslovanju naslova nastal primanjkljaj, ki se vzdržema večja. Ta primanjkljaj nastaja kot posledica vedno slabšega zdravstvenega stanja zavarovancev, in deloma tudi zaradi zniževanja mezd.

Da bi se v finančnem poslovanju doseglo ravnovesje, je naslov predlagal delno zvišanje prispevkov in deloma tudi znižanje podpor. Od teh ukrepov je najtežji, po mnenju zbornice, za zavarovance oni, s katerim se odreka pravica do podaljšane zdravljenja od 26 na 52 tednov. Ta ukrep zadeva zlasti težko prsne bolnike.

Zbornica meni, da bodo ostale izvedene izpremembe dale zadosten finančni efekt, da se doseže to ravnovesje, ter smatra, da je neobhodno potrebno, da se bolnim zavarovancem nudi lečenje, kadar so bolni, in zato si dovoli prositi naslov, da ponovno predloži gospodu komisariju predlog, po katerem se podaljšuje zdravljenje od 26 na 52 tednov, v odobritev.

V kolikor bi pa kljub temu v finančnem poslovanju nastal primanjkljaj, meni ta zbornica, da se morajo podvzeti drugi koraki, to je oni, s katerimi bi se izdatno povečali dohodki in z njimi kril primanjkljaj.

Predlog je povsem utemeljen in upamo, da se bo Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu nanj oziral in ga izvedel.

Razno.

Družinske doklade v Franciji. Zakonski predlog za družinske doklade, ki je bil lani prepuščen od poslanske zbornice in je bil v januarju tekočega leta brez spremembe sprejet od senata, bo nalagal vsakemu delodajalcu v industrijskih, trgovskih in poljedelskih ali pa v svobodnih poklicih dolžnost, da postane član kompenzačnega sklada, ki ga bo odobrilo ministrstvo za delo! Doklade se bodo plačevali do odpusta iz šole za vse otroke, ki so odvisni od delojemalca ali pa plačanega nameščena, ali pa do starosti 16 let, ako otrok nadaljuje šolo oz. stopi v učno razmerje. Najnižjo višino doklade za vsakega otroka bo določilo ministrstvo za delo posebej za vsak okraj in vsako poklicno skupino. Ministrstvo za delo bo imenovalo tudi upravo teh družinskih doklad in izdalo bo pravilnike o odobritvi tega sklada ter o listinah, potrebnih za iz šole odpuščene otroke. Po objavi teh pravilnikov bo sledila objava odlokov, s čimer bo določeno razdobje, v katerem bo stopil za posamezne poklice zakon v veljavo.

Gospodinje, gospodinske pomočnice, natakariji!

Prav Vam namenjen knjigo je pravkar izdala Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani! Napisala jo je gospodinska učiteljica S. Deodata Kump — priznana strokovnjakinja — pod naslovom: Naši gostje — kako jim strežemo. — Knjiga obsega 64 strani besedila v večjem formatu in 66 slik na najfinem umetniškem papirju. Cena v polno platno (zeleno ali rdeče) okusno vezani knjigi je kljub razkošnosti izdaje le 45 Din.

Knjiga »Naši gostje« mora razveseliti in navdušiti ne le tiste, ki se po poklicu bavijo s strežbo pri mizi, t. j. gospodinske pomočnice, natakarije in natakarije, marveč zlasti še gospodinje, ki imajo urejati in nadzirati, dostikrat tudi same voditi potek družinskih obedov.

Strežba pri mizi je umetnost zase in ni lahko se je naučiti. Največja zasluga pisateljice je, da je umela podati vso snov v zgoščeni, pregledni in priročni obliki tako, da je vsakomur zlahka razumljiva, pa tudi da je kljub kratkemu besedilu navedla in obrazložila do pičice vse, kar je važnega in pomembnega za strežbo pri mizi. Glede namena svoje knjige pravi pisateljica tole: »Glavni namen te knjige je, podati našim mladim gospodinjam neka navodila za strežbo pri mizi, tako za vsakdanje življenje kakor tudi za izredne prilike. Obenem pa želi v naših ljudeh vsaj nekoliko učvrstiti smisel za lepoto, udobnost in napredek v domači hiši; hkrati pa tudi smisel za gojitev vrljude družabnosti v domačem krogu, kakor tudi v krogu dobrih prijateljev in znancev.« V predgovoru pa piše: »Pri svojem večletnem delu na gospodinskih šolah sem kot učiteljica zelo pogrešala knjige, ki bi se prilegala učnemu načrtu za gospodinske šole. Temu nedostatku sem skušala od pomoči s pričujočo knjigo, s katero, upam, se bodo mogle okoristiti tudi naše gospodinje.«

Za naš „DINAR“ kupujte domače proizvode

„ADRIJA“

prašek za pecivo, vanilni sladkor, rumenilo in puding praške

Kdor kupuje tuje blago, naj ne toži o brezposelnosti in slabih plačah!

A. ŽIBERT

TRGOVINA S ČEVLJI

LJUBLJANA, PREŠERNOVA 38

Nudi cenj. občinstvu svojo veliko zalogo najmodernejših čevljev domačega in tujega izdelka, največjih svetovnih znamk po jako nizkih cenah

Priporoča se kontekljska, manufakturna in modna trgovina

JOSIP OLUP

Ljubljana, Stari trg 2 (na vogalu)

Dobl se že velika moška štofasta obleka domač. izdelka od Din 260 dalje
Moje geslo:
Dobro blago — po najnižji ceni.